

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 9. januarja 2015^{*i}

„Predhodno odločanje – Nujni postopek predhodnega odločanja – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo – Ugrabitev otroka – Uredba (ES) št. 2201/2003 – Člen 11(7) in (8)“

V zadevi C-498/14 PPU,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je na podlagi člena 267 PDEU vložilo Cour d'appel de Bruxelles (Belgija) z odločbo z dne 7. novembra 2014, ki je prispela na Sodišče 10. novembra 2014, v postopku

RG

proti

SE,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen (poročevalec), predsednik senata, K. Jürimaä, sodnica, J. Malenovský, M. Safjan, sodnika, in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi predloga predložitvenega sodišča z dne 7. novembra 2014, ki je na Sodišče prispel 10. novembra 2014, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku v skladu s členom 107 Poslovnika Sodišča,

na podlagi sklepa četrtega senata z dne 18. novembra 2014, naj se temu predlogu ugotovi,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. decembra 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za belgijsko vlado C. Pochet in J.-C. Halleux, agenta, ter L. Van den Broeck, agentka,
- za Evropsko komisijo, M. Wilderspin, agent,

po opredelitvi generalnega pravobranilca

* Jezik postopka: francoščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 11(7) in (8) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243, v nadaljevanju: Uredba).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med RG in SF v zvezi s starševsko odgovornostjo glede njenega sina TE, ki ga SF zadržuje na Poljskem.

Pravni okvir

Haaška konvencija iz leta 1980

- 3 Člen 3 Konvencije o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok, sklenjene 25. oktobra 1980 v Haagu (v nadaljevanju: Haaška konvencija iz leta 1980), določa:

„Šteje se, da je otrok nezakonito odpeljan ali zadržan:

- (a) če so s tem kršene pravice do skrbi zanj, ki jih je dobila oseba, institucija ali katero koli drugo bodisi kolektivno bodisi posamično telo po zakonu države, v kateri je otrok stalno prebival, preden je bil odpeljan ali zadržan; in
- (b) če so se v času, ko je bil otrok odpeljan ali zadržan, te pravice uveljavljale bodisi kolektivno bodisi posamično ali bi se uveljavljale, če otrok ne bi bil odpeljan ali zadržan.

Pravice do skrbi za otroka, omenjene v prvem odstavku pod (a), se lahko pridobijo predvsem z izvajanjem zakona ali na podlagi sodne ali upravne odločbe ali na podlagi sporazuma, ki ima pravni učinek po zakonu zadevne države.“

- 4 Člen 12 navedene konvencije določa:

„Če je bil otrok nezakonito odpeljan ali zadržan po 3. členu, na dan, ko se je začel postopek pred sodnim ali upravnim organom pogodbenice, v kateri je otrok, pa je minilo manj kot leto dni od dneva, ko je bil nezakonito odpeljan ali zadržan, odredi pristojni organ takojšnjo vrnitev otroka.

[...]“

- 5 Člen 13 Haaške konvencije iz leta 1980 določa:

„Sodnemu ali upravnemu organu države, ki ji je bila poslana zahteva, ne glede na določbe prejšnjega člena ni treba odrediti vrnitve otroka, če oseba, institucija ali kakšno drugo telo, ki nasprotuje njegovi vrnitvi, dokaže:

- (a) da v času, ko je bil otrok odpeljan ali zadržan, oseba, institucija ali drugo telo, ki skrbi za otrokovo osebnost, ni dejansko uveljavljalo pravice do skrbi zanj, ali da se je strinjalo ali pozneje pristalo, da se otrok odpelje ali zadrži;

(b) da obstaja resna nevarnost, da bi bil otrok zaradi vrnitve izpostavljen telesnemu nasilju ali duševni travmi ali kako drugače pripeljan v neugoden položaj.

[...]“

6 Haaška konvencija iz leta 1980 je začela veljati 1. decembra 1983. Njene pogodbenice so vse države članice Evropske unije.

Pravo Unije

7 V uvodnih izjavah 12, 17, 18 in 33 Uredbe je navedeno:

„(12) Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.

[...]

(17) V primerih neupravičene premestitve ali zadržanja otroka je treba nemudoma doseči otrokovo vrnitev in v ta namen se Haaška konvencija [iz leta 1980] uporablja še naprej, kot je bila dopolnjena z določbami te uredbe, zlasti s členom 11. Sodišča države članice, v katero ali v kateri je bil otrok neupravičeno premeščen ali zadržan, bi morala biti upravičena do nasprotovanja otrokovi vrnitvi v posebnih, ustrezno utemeljenih primerih. Vendar pa tako odločbo lahko nadomesti kasnejša odločba sodišča države članice otrokovega običajnega prebivališča pred njegovo neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. Če je posledica odločbe vrnitev otroka, za njegovo vrnitev ni potrebno za priznanje in izvršitev navedene sodne odločbe v državi članici, v katero ali v kateri je bil otrok premeščen ali zadržan, noben poseben postopek.

(18) Kadar sodišče odloči, da se otrok ne bo vrnil na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, obvesti pristojno sodišče ali osrednji organ v državi članici, kjer je imel otrok običajno prebivališče pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. Razen če ni bila sodišču v tej državi članici ta zadeva že dodeljena, to sodišče ali osrednji organ obvesti stranke. Ta obveznost tudi ne preprečuje osrednjemu organu, da obvesti ustrezne javne organe v skladu z nacionalno zakonodajo.

[...]

(33) Ta uredba priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine [Evropske unije] o temeljnih pravicah [...] [v nadaljevanju: Listina]. Njen namen je predvsem zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kakor so določene v členu 24 [Listine].“

8 Člen 1(1) in (2) Uredbe določa:

„1. Ta uredba se uporablja ne glede na vrsto sodišča v civilnih zadevah, ki se nanašajo na:

[...]

(b) podelitev, izvrševanje, prenos, omejitev ali odvzem starševske odgovornosti.

2. Zadeve iz odstavka 1(b) lahko zlasti zadevajo:

(a) pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov z otrokom;

[...]

9 Člen 2 Uredbe določa:

„V tej uredbi:

1. ‚sodišče‘ pomeni vse organe v državi članici, ki so v skladu s členom 1 pristojni za odločanje o zadevah s področja uporabe te uredbe;

[...]

7. ‚starševska odgovornost‘ pomeni vse pravice in dolžnosti v zvezi z osebnostjo ali s premoženjem otroka, ki so fizični ali pravni osebi podeljene s sodno odločbo, po samem zakonu ali s pravno veljavnim dogovorom. Izraz zajema pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov z otrokom;

8. ‚nosilec starševske odgovornosti‘ pomeni osebo, ki ima starševsko odgovornost do otroka;

9. ‚pravice do varstva in vzgoje‘ vključujejo pravice in dolžnosti, ki se nanašajo na skrb za otrokovo osebnost in zlasti pravico določitve kraja otrokovega prebivališča;

10. ‚pravice do stikov z otrokom‘ vključujejo zlasti pravico, da se otrok v omejenem časovnem obdobju lahko odpelje v kraj, ki ni isti, kakor njegovo običajno prebivališče;

11. ‚neupravičena premestitev ali zadržanje‘ pomeni premestitev ali zadržanje otroka, kadar:

(a) je to kršitev pravic do varstva in vzgoje, pridobljenih s sodno odločbo ali po samem zakonu ali z dogovorom, ki ima pravno veljavo v skladu z zakonodajo države članice, v kateri je imel otrok običajno prebivališče neposredno pred premestitvijo ali zadržanjem;

in

(b) pod pogojem, da so se pravice do varstva in vzgoje otroka v času premestitve ali zadržanja dejansko izvajale, skupaj ali posamezno, ali bi se bile izvajale, če do premestitve ali zadržanja ne bi prišlo. Za varstvo in vzgojo otroka se šteje, da se izvršuje skupno, kadar v skladu s sodno odločbo ali po samem zakonu eden od nosilcev starševske odgovornosti ne more odločiti o kraju otrokovega prebivališča brez soglasja drugega nosilca starševske odgovornosti.“

10 Člen 8 Uredbe, naslovljen „Splošna pristojnost“, določa:

„1. Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.

2. Odstavek 1 se uporablja ob upoštevanju členov 9, 10 in 12.“

11 Člen 11 Uredbe, naslovljen „Vrnitev otroka“, določa:

„1. Kadar oseba, institucija ali drug organ, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, zahteva od pristojnih organov v državi članici, da izdajo sodno odločbo na podlagi Haaške konvencije [iz leta 1980], da bi dosegla vrnitev otroka, ki je bil neupravičeno premeščen ali zadržan v drugi državi članici, ki ni država članica, kjer je običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, se uporabljata odstavka 2 do 8.

[...]

3. Sodišče, pri katerem je bil vložen zahtevek za vrnitev otroka iz odstavka 1, ukrepa v postopku na podlagi zahtevka kar se da hitro in uporabi najhitrejši postopek, ki ga predvideva nacionalno pravo.

Brez poseganja v prvi pododstavek izda sodišče sodno odločbo v šestih tednih po vložitvi zahtevka, razen takrat, kadar izjemne okoliščine to onemogočajo.

[...]

6. Če je sodišče v skladu s členom 13 Haaške konvencije iz leta 1980 izdalo sodno odločbo, da se otrok ne vrne, mora v skladu z nacionalno zakonodajo takoj neposredno ali preko svojega osrednjega organa poslati kopijo odločbe, da se otrok ne vrne, in kopije ustreznih dokumentov, zlasti prepisa zaslišanja pred sodiščem, pristojnemu sodišču ali osrednjemu organu v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. Sodišče mora prejeti vse omenjene dokumente v enem mesecu od dne izdaje odločbe o tem, da se otrok ne vrne.

7. Razen v primeru, da je ena od strank začela postopek pred sodišči v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, mora sodišče ali osrednji organ, ki prejme dokumente iz odstavka 6, o tem obvestiti stranke in jih povabiti, naj v skladu z nacionalno zakonodajo predložijo sodišču v roku treh mesecev od dne obvestila svoje predloge, da bi lahko sodišče preučilo vprašanje dodelitve varstva in vzgoje otroka.

Brez poseganja v pravila o pristojnosti iz te uredbe sodišče konča primer, če v roku ne prejme nobenih predlogov.

8. Ne glede na sodno odločbo, da se otrok ne vrne, na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, je kakršna koli kasnejša sodna odločba, ki zahteva vrnitev otroka in jo izda na podlagi te uredbe pristojno sodišče, izvršljiva v skladu z Oddelkom 4 Poglavja III spodaj, da bi se zagotovila vrnitev otroka.“

12 Člen 15 Uredbe, naslovljen „Prenos pristojnosti na sodišče, ki je bolj primerno za odločanje o zadevi“, v odstavku 1 določa:

„Izjemoma lahko sodišča države članice, ki so po vsebini pristojna za zadevo, če menijo, da bi bilo sodišče druge države članice, s katero je otrok posebej povezan, primernejše za obravnavo zadeve ali njenega dela in če je to v korist otroka:

- (a) prekinejo obravnavo zadeve ali njenega dela ter pozovejo stranke, naj začnejo postopek pri sodišču te druge države članice v skladu z odstavkom 4; ali
- (b) zaprosijo sodišče druge države članice, naj prevzame pristojnost v skladu z odstavkom 5.“

Belgijsko pravo

- 13 Člen 1322i sodnega zakonika, kakor je bil spremenjen z zakonom z dne 30. julija 2013 o ustanovitvi sodišča za družinske zadeve (v nadaljevanju: sodni zakonik), določa:

„(1) Odločba o zadržanju otroka, ki je bila izdana v tujini, in vsi spremljajoči dokumenti, posredovani belgijskemu osrednjemu organu v skladu s členom 11(6) Uredbe Sveta, navedene v členu 1322a(3), se pošljejo s priporočeno pošiljko v sodno tajništvo sodišča prve stopnje, ki ima sedež na območju pritožbenega sodišča, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem.

(2) Sodni tajnik ob prejemu listin in najpozneje v treh delovnih dneh strankam in državnemu tožilstvu s sodnim pisanjem sporoči informacijo iz člena 11(7) Uredbe Sveta, navedene v odstavku 1. Sodno pisanje vsebuje te navedbe:

1. besedilo člena 11 Uredbe Sveta, navedene v členu 1322a(3);
2. povabilo strankam, da v treh mesecih od vročitve sodnemu tajništvu posredujejo svoja stališča. Vložena stališča se predložijo v obravnavo sodišču za družinske zadeve prve stopnje.
- (3) Če vsaj ena od strank vloži stališča, sodni tajnik nemudoma skliče prvo zaslišanje strank.
- (4) Posledica obravnave pri sodišču za družinske zadeve je prekinitve postopkov, ki so se začeli na sodiščih, ki obravnavajo spor s področja starševske odgovornosti ali povezan spor.
- (5) Če stranke stališč sodišču ne predložijo v roku iz odstavka 2(2), sodišče za družinske zadeve o tem izda odločbo, o kateri sodni tajnik obvesti stranke, osrednji organ in državno tožilstvo.
- (6) Odločba o vprašanju varstva in vzgoje otroka na podlagi člena 11(8) Uredbe Sveta, navedene v odstavku 1, se lahko na predlog ene od strank nanaša tudi na pravico do stikov ob predpostavki, da bi sodišče odredilo vrnitev otroka v Belgijo.
- (7) Sodni tajnik o odločbi iz odstavka 6 s sodnim pisanjem obvesti stranke, državno tožilstvo in osrednji belgijski organ.
- (8) Osrednji belgijski organ je edini pooblaščen za zagotovitev pošiljanja odločbe in spremljajočih dokumentov pristojnim organom države, v kateri je bila izdana odločba o zadržanju otroka.
- (9) Na podlagi člena 11(7) in (8) Uredbe Sveta iz odstavka 1 se opravi zaslišanje otroka v skladu s členom 42(2)(a) navedene uredbe in Uredbo Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 14 TE je otrok, ki se je rodil 21. decembra 2011 na Poljskem v razmerju med SF, poljsko državljanke, in RG, britanskim državljanom s stalnim prebivališčem v Belgiji.
- 15 Mati [SF] in otrok sta se julija in avgusta 2012, ko je bil otrok star sedem mesecev, preselila v Bruselj (Belgija). Po preselitvi je otrok prebival pri materi in redno videval svojega očeta.
- 16 Oče in mati sta se avgusta in septembra 2013 udeleževala krajevne mediacije, da bi se dogovorila o delitvi nastanitve TE, vendar dogovor ni bil dosežen.

- 17 Mati je 16. oktobra 2013 očeta obvestila, da je z otrokom odšla na počitnice na Poljsko.
- 18 Oče je s tožbo, ki je bila na sodišču za mladoletne v Bruslju vložena 18. oktobra 2013, med drugim zahteval odločitev o načinu izvajanja roditeljske pravice in nastanitvi otroka.
- 19 Oče je s pozivom z dne 23. oktobra 2013 pri sodniku, pristojnem za izdajo začasne odredbe, vložil nujen vmesni predlog za določitev sekundarne nastanitve otroka pri njem.
- 20 Ko je oče sprevidel, da se mati s skupnim otrokom ne namerava vrniti v Belgijo, je spremenil predloge, ki jih je vložil pri sodniku, pristojnem za izdajo začasne odredbe, in Tribunal de la jeunesse de Bruxelles (sodišče za mladoletne v Bruslju) ter med drugim zahteval izključno izvajanje roditeljske pravice, glavno nastanitev otroka in prepoved materi, da z otrokom zapusti ozemlje Belgije. Mati je prerekala mednarodno pristojnost belgijskih sodišč, pri čemer je zahtevala uporabo člena 15 Uredbe in vrnitev zadeve v odločanje poljskim sodiščem, ki izkazujejo posebno povezavo s položajem otroka, saj ta prebiva na Poljskem in je bil medtem vpisan v vrtec.
- 21 Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, se je s sklepom z dne 19. decembra 2013 izrekel za pristojnega ter začasno zaradi nujnosti ugodil predlogom očeta.
- 22 Tribunal de la jeunesse de Bruxelles se je s sodbo z dne 26. marca 2014 izreklo za pristojno in razsodilo, da oba od staršev skupno izvajata roditeljsko pravico, materi je zaupalo glavno nastanitev otroka, očetu pa je začasno odobrilo sekundarno nastanitev otroka vsak drugi konec tedna, pri čemer mora na Poljsko potovati na svoje stroške.
- 23 Ker je oče menil, da je bila s to sodbo odobrena neupravičena premestitev skupnega otroka na Poljsko in temu kaznivemu dejanju priznana pozitivna pravna posledica, se je zoper navedeno sodbo pritožil pri Cour d'appel de Bruxelles (pritožbeno sodišče v Bruslju), pri čemer je primarno zahteval izključno izvajanje roditeljske pravice in glavno nastanitev otroka.
- 24 Hkrati s postopkom vsebinskega odločanja pred belgijskimi sodišči je oče 20. novembra 2013 pri osrednjem belgijskem organu vložil zahtevo za takojšnjo vrnitev otroka v Belgijo v skladu s postopkom vrnitve, ki ga ureja Haaška konvencija iz leta 1980.
- 25 Okrožno sodišče v Płońsku (Poljska) je 13. februarja 2014 ugotovilo, da je SF otroka neupravičeno premestila in da je imel otrok pred premestitvijo običajno prebivališče v Belgiji. Kljub temu je na podlagi člena 13(b) Haaške konvencije iz leta 1980 odločilo, da se otrok ne vrne.
- 26 Belgijski osrednji organ, ki je od poljskega osrednjega organa prejel kopijo navedene odločbe, da se otrok ne vrne, in ustrezne dokumente, je ta spis 10. aprila 2014 predložil sodnemu tajništvu Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (frankofonsko prvostopenjsko sodišče v Bruslju), ki je stranki pozvalo k predložitvi stališč. Potem ko je oče pri tem sodišču 9. julija 2014 predložil stališča, je bila zadeva predložena predsedniku Tribunal de première instance francophone de Bruxelles, ki je bil v skladu s členom 1322i sodnega zakonika, v različici, ki se je uporabljala pred začetkom veljavnosti zakona z dne 30. julija 2013 o ustanovitvi sodišča za družinske zadeve, pristojen za obravnavo vprašanja varstva in vzgoje otroka v skladu s členom 11(6) in (7) Uredbe. V skladu s členom 1322i sodnega zakonika se s predložitvijo zadeve sodišču za družinske zadeve prekinejo postopki na sodiščih, ki obravnavajo spor s področja starševske odgovornosti ali povezan spor. Po začetku veljavnosti navedenega zakona je bila zadeva ponovno predložena Tribunal de la famille de Bruxelles (sodišče za družinske zadeve v Bruslju).
- 27 Cour d'appel de Bruxelles je z vmesno sodbo z dne 30. julija 2014, ki je bila izrečena kot zamudna sodba zoper mater, potrdilo sodbo Tribunal de la jeunesse de Bruxelles v delu, v katerem je ugotovilo mednarodno pristojnost belgijskega sodišča za vsebinsko odločanje o vprašanjih v zvezi s starševsko odgovornostjo. Nasprotno pa je Cour d'appel de Bruxelles na podlagi ugotovitve, da sta stranki

medtem pri predsedniku Tribunal de première instance francophone de Bruxelles vložili predlog na podlagi člena 11(6) in (7) Uredbe, prekinilo vsebinsko odločanje o sporu in osrednji belgijski organ zaprosilo, naj v spis v zadevi, ki jo obravnava, vloži celoten spis, ki ga je ta organ na podlagi člena 1322i sodnega zakonika predložil v sodnem tajništvu Tribunal de première instance francophone de Bruxelles. Nazadnje je Cour d'appel de Bruxelles do odločitve v postopku iz člena 11, od (6) do (8), Uredbe pred Tribunal de première instance francophone de Bruxelles izdalo začasno odločbo in materi odredilo, da mora očetu sporočiti novi naslov, na katerem prebiva z otrokom, in določilo način izvajanja očetove pravice do stikov z otrokom.

- 28 Ker mati ni hotela sporočiti naslova, na katerem prebiva z otrokom, oče ni mogel uveljavljati pravice do stikov z otrokom, ki mu jo je dodelilo sodišče.
- 29 Hkrati s postopki, ki jih je v Belgiji začel oče, je mati na Poljskem vložila več tožb v zvezi s starševsko odgovornostjo. Poljska sodišča so se na podlagi ugotovitve, da je belgijsko sodišče prvo začelo postopek in je priznalo svojo mednarodno pristojnost, izrekla za nepristojna.
- 30 Tribunal de la famille de Bruxelles je z dokončno sodbo z dne 8. oktobra 2014 zadevo vrnilo v odločanje Cour d'appel de Bruxelles, saj se je oče na belgijska sodišča obrnil pred neupravičeno premestitvijo otroka v smislu člena 11(7) Uredbe in je bila pred navedenim sodiščem že v teku vsebinska razprava.
- 31 Cour d'appel de Bruxelles meni, da v skladu z belgijskim pravom ni mogoče šteti, da mu je bila s sodbo Tribunal de la famille de Bruxelles z dne 8. oktobra 2014 zadeva predložena v obravnavo na podlagi člena 11, od (6) do (8), Uredbe. Cour d'appel de Bruxelles namreč meni, da bi lahko ta postopek začelo le na podlagi pritožbe, ki bi jo ena od strank vložila zoper to sodbo.
- 32 To sodišče sprašuje, ali ob upoštevanju zahtev po hitrosti in učinkovitosti postopka iz člena 11, od (6) do (8), Uredbe odstavek 7 tega člena nasprotuje temu, da pravo države članice specializiranemu sodišču države članice daje izključno pristojnost za odločanje v tem postopku in obenem določa, da se vsi postopki v zvezi z roditeljsko pravico, vloženi na sodišču, prekinejo, takoj ko se zadeva predloži v obravnavo temu specializiranemu sodišču.
- 33 Cour d'appel de Bruxelles tako meni, da je treba Sodišču predložiti vprašanje za predhodno odločanje v zvezi z razlago člena 11(7) in (8) Uredbe, da se lahko določi, da je belgijsko sodišče pristojno na podlagi prava Unije, in zlasti odloči, ali je to sodišče, ki odloča v postopku vsebinskega odločanja v zvezi s starševsko odgovornostjo, pristojno odločiti v skladu s postopkom iz člena 11, od (6) do (8), Uredbe.
- 34 V teh okoliščinah je Cour d'appel de Bruxelles prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je mogoče člen 11(7) in (8) Uredbe razlagati tako, da nasprotuje temu, da država članica:

- daje prednost specializiranim sodiščem v primerih ugrabitve otrok od enega od staršev v postopku, ki je določen v teh določbah, tudi če je sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede otroka?
- sodišču, ki vodi postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede otroka, jemlje pristojnost odločanja o varstvu in vzgoji otroka, čeprav je na mednarodni in nacionalni ravni pristojno za odločanje o vprašanih starševske odgovornosti glede otroka?“

Nujni postopek predhodnega odločanja

- 35 Cour d'appel de Bruxelles je predlagalo, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe zaradi izjemne nujnosti zadeve v postopku v glavni stvari obravnava po nujnem postopku iz člena 107 Poslovnika Sodišča. Ta zadeva naj bi se namreč nanašala na izvajanje roditeljske pravice ter varstvo in vzgojo otroka v okoliščinah, v katerih obstaja nevarnost nepopravljivega poslabšanja vezi med očetom in sinom, saj je ta trenutno prikrajšan za stike s svojim očetom.
- 36 Prvič, ugotoviti je treba, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe nanaša na razlago uredbe, ki je bila sprejeta zlasti na podlagi člena 61(c) ES, zdaj člen 67 PDEU, iz naslova V tretjega dela Pogodbe DEU, ki se nanaša na območje svobode, varnosti in pravice, tako da navedeni predlog spada na področje uporabe nujnega postopka, opredeljenega v členu 107 Poslovnika.
- 37 Drugič, iz predložitvene odločbe izhaja, da SF noče upoštevati sodbe, ki jo je Cour d'appel de Bruxelles izreklo 30. julija 2014 in s katero je na eni strani SF odredilo, da mora RG v osmih dneh po obvestilu o tej sodbi sporočiti naslov svojega novega prebivališča, na katerem živi s sinom, na drugi pa razsodilo, da RG izvaja pravico do stikov s TE vsak tretji konec tedna, če se stranki ne dogovorita drugače.
- 38 V zvezi s tem je treba poudariti, da se ta zadeva nanaša na triletnega otroka, ki svojega očeta ni videl že več kot eno leto. Zato bi lahko podaljševanje trenutnega položaja, za katerega je povrh značilna tudi velika oddaljenost očetovega prebivališča od otrokovega doma, resno škodovalo njegovemu prihodnjemu odnosu z očetom.
- 39 V teh okoliščinah se je četrti senat Sodišča na podlagi člena 108 Poslovnika na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca odločil, da ugodi predlogu predložitvenega sodišča za obravnavo predloga za sprejetje predhodne odločbe po nujnem postopku.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 40 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 11(7) in (8) Uredbe razlagati tako, da nasprotuje temu, da država članica daje specializiranemu sodišču pristojnost za obravnavo vprašanj vrnitve ali varstva in vzgoje otroka v okviru postopka, določenega s temi določbami, tudi če je sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede otroka.
- 41 Opozoriti je treba, da cilj Uredbe ni poenotenje pravil materialnega in procesnega prava različnih držav članic. Uporaba teh nacionalnih pravil kljub temu ne sme škodovati polnemu učinku te uredbe (glej v tem smislu sodbo *Rinau*, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, točka 82).
- 42 V teh okoliščinah je treba tudi poudariti, da iz uvodne izjave 33 Uredbe izhaja, da ta uredba priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine, pri čemer je njen namen predvsem zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kot so določene v členu 24 Listine, zlasti pravice do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema od staršev (glej v tem smislu sodbo *McB*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, točka 60).
- 43 Člen 11(6) Uredbe določa, da če je sodišče v skladu s členom 13 Haaške konvencije iz leta 1980 izdalo sodno odločbo, da se otrok ne vrne, mora v skladu z nacionalno zakonodajo takoj poslati kopijo odločbe o zavrnitvi vrnitve in kopije ustreznih dokumentov pristojnemu sodišču ali osrednjemu organu v državi članici, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem. Navesti je treba, da neposredno sklicevanje na nacionalno zakonodajo med drugim pomeni, da mora država članica, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred premestitvijo, ob upoštevanju ciljev Uredbe določiti sodišče, ki je pristojno za odločanje o vprašanju vrnitve otroka po sprejetju odločbe, da se otrok ne vrne, ki je bila izdana v državi članici, v katero je bil odpeljan.

- 44 Člen 11(7) Uredbe določa, da mora, kadar je sprejeta sodna odločba, da se otrok ne vrne, razen v primeru, da je ena od strank začela postopek pred sodišči v državi članici, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, sodišče ali osrednji organ, ki prejme informacije o tej sodni odločbi, o tem obvestiti stranke in jih povabiti, naj sodišču predložijo svoje predloge, da bi lahko sodišče proučilo vprašanje dodelitve varstva in vzgoje otroka. Vendar niti v navedeni določbi niti členu 11(6) Uredbe ni opredeljeno nacionalno sodišče, ki je pristojno za proučitev vprašanja varstva in vzgoje otroka po sprejetju odločbe, da se otrok ne vrne. Enako velja za odstavek 8 navedenega člena.
- 45 Čeprav mora sodišče ali osrednji organ v skladu s členom 11(7) Uredbe – razen v primeru, da je ena od strank začela postopek pred sodišči v državi članici, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem – med drugim poslati kopijo odločbe, izdane na podlagi člena 13 Haaške konvencije iz leta 1980, da bi lahko sodišče po potrebi proučilo vprašanje dodelitve varstva in vzgoje otroka, v zvezi s tem vprašanje, ali sodišče, ki ga je država članica določila kot pristojnega za navedeno proučitev – če je bil tak postopek začel – izgubi pristojnost v korist drugih sodišč te države članice, spada v okvir nacionalne zakonodaje.
- 46 Kot je namreč generalni pravobranilec navedel v točki 60 stališča, člen 11(7) Uredbe ni pravilo za določitev pristojnega sodišča, temveč bolj tehnično pravilo, katerega glavni namen je določiti način obveščanja o odločbi, da se otrok ne vrne.
- 47 Poleg tega je mogoče navesti, da v skladu s sodno prakso Sodišča na podlagi člena 11(7) Uredbe ni mogoče sklepati, da je odločba o varstvu in vzgoji otroka nujni prvi pogoj za morebitno sprejetje odločbe o vrnitvi otroka. Zadnjenavedena vmesna odločba namreč prav tako prispeva k uresnitvi končnega cilja upravnih in sodnih postopkov, in sicer ureditvi otrokovega položaja (glej v tem smislu sodbo Povše, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, točka 53).
- 48 Čeprav belgijska vlada trdi, da lahko specializirano sodišče, ki odloča o vrnitvi otroka na podlagi člena 11, od (6) do (8), Uredbe, v skladu z nacionalnim procesnim pravom na zahtevo ene od strank predloži zadevo Cour d'appel, ki odloča o vsebini spora v zvezi s starševsko odgovornostjo, da bi odločilo o vprašanju vrnitve ter vprašanju varstva in vzgoje otroka, je to povezano z razlago nacionalnega prava in ne spada v pristojnost Sodišča. O navedenem vprašanju morajo torej odločiti belgijska sodišča.
- 49 Iz navedenega izhaja, da o določitvi nacionalnega sodišča, ki je pristojno za obravnavo vprašanj vrnitve ali varstva in vzgoje otroka v okviru postopka iz člena 11, od (6) do (8), Uredbe, odločajo države članice, tudi če je na datum vročitve odločbe, da se otrok ne vrne, sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede tega otroka.
- 50 Kot pa izhaja iz točke 41 te sodbe, taka odločitev ne sme škodovati polnemu učinku Uredbe.
- 51 Dejstvo, da država članica daje specializiranemu sodišču pristojnost za obravnavo vprašanj vrnitve ali varstva in vzgoje otroka v okviru postopka iz člena 11(7) in (8) Uredbe, tudi če je sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede tega otroka, ne more škodovati polnemu učinku Uredbe.
- 52 Kljub temu je treba zagotoviti, da je v primeru, kot je ta v postopku v glavni stvari, taka pristojnost dodeljena ob upoštevanju temeljnih pravic otroka, kot so navedene v členu 24 Listine, zlasti cilja glede hitrosti teh postopkov.
- 53 V zvezi s ciljem glede hitrosti je treba opozoriti, da mora pri uporabi upoštevnih določb nacionalnega prava nacionalno sodišče, ki je pozvano k njihovi razlagi, to storiti ob upoštevanju prava Unije, zlasti Uredbe.

- 54 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 11(7) in (8) Uredbe razlagati tako, da načeloma ne nasprotuje temu, da država članica daje specializiranemu sodišču pristojnost za obravnavo vprašanj vrnitve ali varstva in vzgoje otroka v okviru postopka, določenega s temi določbami, tudi če je sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede otroka.

Stroški

- 55 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 11(7) in (8) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 je treba razlagati tako, da načeloma ne nasprotuje temu, da država članica daje specializiranemu sodišču pristojnost za obravnavo vprašanj vrnitve ali varstva in vzgoje otroka v okviru postopka, določenega s temi določbami, tudi če je sodišče že začelo postopek vsebinskega odločanja o starševski odgovornosti glede otroka.

Podpisi

i — Imena strank v točkah 2, 14, 15 in 37 so bila po zahtevi za anonimizacijo nadomeščena s črkami.